

WTOs fjärde ministerkonferens – tre kommenterande artiklar

Världshandelsorganisationen WTO bildades som ett resultat av den åtta år långa Uruguayrundan som avslutades 1993. Vid ett ministermöte i Marrakech i april 1994 godkändes formellt bildandet av WTO och alla övriga resultat från Uruguayrundan. Från den 1 januari 1995 började WTO att verka. WTO innefattar idag 143 medlemsländer (inräknat nyinvalda Kina). WTOs högsta beslutande organ är ministerkonferensen, som enligt WTOs stadgar skall genomföras minst en gång vart annat år. Den första ministerkonferensen genomfördes i Singapore 1996. Två år senare hölls en ministerkonferens i Genève och i nov/dev 1999 genomfördes den misslyckade ministerkonferensen i Seattle. I Seattle framträdde tydligt spänningarna mellan nords och syds intressen, där syd-länderna ville se tidigare förhandlingsresultat genomförda före eventuella nya förhandlingar medan nord-länderna ville införa nya områden till agendan såsom investeringsfrågor och starta upp en ny förhandlingsrunda, vid det tillfället tänkt att ges namnet "milleniumrundan". Situationen var sådan att de två konfronterande parterna inte kunde enas. Trycket och förhoppningarna har därför varit mycket stora på den fjärde ministerkonferensen i Doha, Qatar 9-14 november 2001. Såväl inför som under Doha-konferensen framträdde än tydligare

spänningen mellan nords och syds intressen. Trots detta resulterade Doha-mötet efter en extra dags förlängning i en ministerdeklaration plus två andra dokument om TRIPS respektive om implementering. En vanlig analys av mötet är att giganterna USA och EU fick den "betalning" de ville ha men levererade mycket lite till utvecklingsländerna för ett mycket högt pris.

Vi delger här tre kommenterande artiklar om WTOs ministerkonferens i Doha. Inledningsvis ger Mark Ritchie, president för Institute for Agriculture and Trade Policy i Minneapolis, i artikeln "Kampen för ett avtal i Doha" en översikt av konferensen och pekar på plus och minus för utvecklingsländerna. Walden Bello, director vid Focus on the Global South i Bangkok, och Anuradha Mittal, director vid Food First i Oakland, beskriver i sin artikel "Innebörden av Doha" ministerkonferensen som ett nederlag för demokrati och utveckling och tror att på sikt blir Doha-konferensen ett misslyckande för de vinnande parterna USA och EU. I en tredje artikel "Analys av slutdeklarationen från WTOs ministerkonferens i Doha" analyserar Barry Coates, director vid World Development Movement, London, slutdeklarationen paragraf för paragraf och finner plus och minus och mängder av otydligheter.

Kampen för ett avtal i Doha

av Mark Ritchie

Samla handelsministrarna från 142 länder, några hundra journalister, NGOs, och företagens lobbyister, tiotusentals poliser och militärer för att trygga säkerheten, då har du den samling som utgjorde det mest särpräglade arrangemanget inom senare tids diplomatisk historia - Världshandelsorganisationen WTOs

fjärde ministerkonferens i Doha, Qatar. I efterdyningarna av den 11 september och den katastrofala ministerkonferensen i Seattle för två år sedan, satsade WTO på ett enande om en ministerdeklaration som skulle staka ut en arbetsagenda för WTO-förhandlare för de närmast kommande åren.

Tiden före ministerkonferensen i Doha framträdde allvarliga konflikter mellan regeringar i nord och i syd och mellan USA och Europa. Precis som i Seattle, använde sig USAs och EUs förhandlare av så gott som alla former av hårda påtryckningar, översitteri och mutande för att undertrycka förslag från tredje världen och för att få fram consensus. I Seattle resulterade inte processen i något avtal utan kollapsade istället. I Doha, och genom att förlänga mötet med en dag och med rätt form av uppgörelser och hot, resulterade ministerkonferensen i ett enande om en slutdeklaration.

Den tiosidiga slutdeklarationen är fylld med ett språk som gör att varje förhandlare kan resa hem och presentera konferensen som en seger då den inte blev ett nederlag. Kommande val i Brasilien, Frankrike och USA var nyckelfaktorer i ett antal större offentliga trätor och kompromisser bakom scenen. Även om detta möte och WTO presenterades som en del av en ny global agenda, är mycket av det som framkommit trångsynt provisionell politik som utövas på global nivå.

Ett bra exempel på konstfullt ordsmidari i nationell politik är jordbrukfrågorna, där syd presenterade krav på radikala reformer om ett slut på USAs och EUs exportdumping. Tyvärr lyckades agrobusinessföretagen från USA, Australien och Europa hålla dessa krav utanför agendan genom att gå med på ett allmänt språk om att minska exportstöden. Även om agrobusiness kan betrakta detta som en seger, kan och kommer högst troligt frågan om exportdumping tillbaka vid kommande möten.

EU och USA tillförde ett antal nya områden till WTOs agenda, såsom investeringar, offentlig upphandling och konkurrensfrågor. Men en koalition av utvecklingsländer, under ledning av Indien, såg till att inga förhandlingar i dessa frågor kunde genomföras utan att varje medlemsland i WTO gav sitt stöd. Indien är av den uppfattningen att detta kommer att hindra dessa frågor från att någonsin seriöst kunna förhandlas om inom WTO. Men kommer syd-länder att kunna stå emot ett ökat tryck från USA och EU om att förhandla om dessa frågor?

Det fanns ett stort undantag till den härskande otydligheten i Doha. Den kombinerade kraften av NGOs och ett antal tredje världen länder utgjorde ett starkt tryck på läkemedelsbolagen i frågan om patenter på läkemedel. De här framstegen fick också draghjälp genom en motreaktion mot läkemedelsindustrin som ansåg sig ha begränsad möjlighet att skänka läkemedel till AIDS-drabbade i Brasilien, Sydafrika och

andra utvecklingsländer. Användandet av WTO-regler för handel som täcker intellektuella äganderätten, inklusive patenter, för att hindra allmänna hälsofrågor tillbakavisades i ett särskilt stycke i slutdeklarationen. Mer än tio års ageranden av NGOs i kombination med starkt stöd av ett flertal utvecklingsländers regeringar gjorde att det särskilda stycket antogs, trots protester från USA, Schweiz, Tyskland och Storbritannien.

Deklarationen om folkhälsa och läkemedelspatenter representerar den första klara segern i WTO för en koalition av utvecklingsländers regeringar och folkrörelsegrupper och som har vuxit fram under de senaste tio åren. Denna nya "folkets intressekoalition" av utvecklingsländer och folkrörelser var ministerkonferensens största framsteg. Med fortsatt likartat samarbete mellan NGOs och regeringar om landminor, växthuseffekten och skydd av den biologiska mångfalden, kommer denna nya politiska kraft att ha ett större inflytande över den globala agendan under den kommande tioårsperioden.

En betydelsefull fråga som framträtt och som denna folkliga intressekoalition kommer att engagera sig i är förhållandet mellan WTO och en ny generation multilaterala miljöavtal (MEAs) - såsom Kyotoavtalet och protokollet om biologisk mångfald. WTO har genomgående intagit ståndpunkten att handelsregler står över miljöregler, och försöker driva fram detta synsätt genom att föregripande attackera MEAs bemyndigande. Det föreligger en likartad oro att denna deklaration är ett försök att utöka WTOs regelskapande maktbefogenheter in på nya områden, såsom dricksvatten och andra offentliga varor och tjänster.

Vid mötets slut fanns det ingen tydlig vinnare eller förlorare i Doha, förutom läkemedelsföretagen. Alla kan göra anspråk på att ha klarat striden än en dag. Det som är viktigt är att stridslinjerna nu är mycket tydligare, med NGOs och tredje världen regeringar mot de rika ländernas regeringar och de transnationella företagen. Nästa ministerkonferens, planerad att hållas i Mexiko 2003, kommer att vara nästa chans för denna växande koalition att gå vidare efter segern om läkemedel till ett större antal nya frågor. Ministerkonferensen i Mexiko kunde utgöra början på en ny världsordning mycket olik den världsordning som George W. Bush far drog upp riktlinjerna för.

Mark Ritchie är president för Institute for Agriculture and Trade Policy i Minneapolis, USA.

Innebörden av Doha

av Walden Bello, och Anuradha Mittal

Resultaten från WTOs ministerkonferens i Doha, Qatar har framkallat viss förvirring bland många av de som följde mötet.

En ny runda?

Någonting igångsattes i Doha, men att kalla det för en "runda" för handelsförhandlingar är nog att töja på begreppet runda en aning. En runda innebär förhandlingar inom ett brett omfång frågor inriktade på handelsliberalisering. Vad man enades om i Doha var: a) förhandlingar för att förtydliga eller revidera några existerande överenskommelser, ex. anti-dumping-regler; och b) eventuella förhandlingar för nya överenskommelser, ex. transparens i offentlig upphandling, investeringar och konkurrensfrågor.

Att snarast få igång förhandlingar om investeringar, konkurrens, offentlig upphandling och handelsprocedurer hade högsta prioritet på agendan för de starka handelsmakterna i Doha. De nådde inte riktigt fram till sitt mål, och kan först efter den femte ministerkonferensen 2003 säkerställa en utfästelse om förhandlingar om dessa frågor, och detta enbart genom "skriftlig consensus" från medlemsländer.

Doha och utvecklingsländerna

Vad som är klart är att - i strid mot kraven från EUs handelskommissionär Pascal Lamy - Doha inte igångsatte någon "utvecklingsrunda". Nyckelpunkterna i Dohadeklarationen motsäger faktiskt utvecklingsländernas intressen. Till exempel:

- Där finns enbart ett rutinmässigt erkännande om behovet att se över implementeringsfrågor, vilket stod högst på agendan för utvecklingsländerna inför Doha;
- Språket vad gäller utfasningen av jordbruksstöd är urvattnat genom EUs starka protester;
- Där finns ingen utfästelse om en tidig utfasning av kvoter om textilier och kläder på grund av det starka motståndet från USA;
- Kravet på en "development box" för att främja livsmedelssäkerhet och utveckling som drevs av en grupp utvecklingsländer ignoreras fullständigt;
- Det finns ingen utfästelse att ändra formuleringen i TRIPS-avtalet för att tillgodose utvecklingsländers åsidosättande av patenter på allmänna hälsomål;
- Det finns ingen överenskommelse att förändra TRIPS-avtalet om olagligt biologiskt rofferi och patenter på liv, vilket var ett område av mycket

stor angelägenhet för utvecklingsländerna inför Doha;

- Deklarationen utesluter referenser från utkastet om att Internationella arbetsorganisationens (ILO) skulle vara det lämpligaste forumet för att behandla arbets- och handelsfrågor, vilket lämnar dörren öppen för WTO att försäkra sin jurisdiktion inom ett område som det inte har bemyndigande eller kompetens för.

Resolutionen om TRIPS och frågan om allmänna hälsomål har trumpetats ut som en seger för utvecklingsländerna. Detta är klart överdrivet. Emedan en bilaga till deklARATIONEN uppmärksammar att det inte finns någonting i TRIPS-avtalet som skulle hindra länder från att vidta åtgärder för att skydda allmänna hälsomål, finns där inte heller någon utfästelse om att ändra skrivningen av TRIPS-avtalet. Detta är en allvarlig brist då TRIPS-avtalet såsom det nu är formulerat kan fungera som grund för framtida legala utmaningar för länder som kringgår patenter för att främja allmänna hälsomål.

Ett nederlag för demokrati och utveckling

Faktum är att Doha var ett nederlag för utvecklingsländerna, trots det motstånd de - och särskilt Indien - visade mot starka påtryckningar, utpressning och hotelser från de stora handelsmakterna. Vi som var i Doha blev vittnen till, som Equations team beskriver det, "industriländernas förmyndigande oetiska förhandlingsmetod - där de länkade samman biståndsbudgetar och handelspreferenser med utvecklingsländernas handelspositioner i kombination med påtryckningar på enskilda förhandlingsföreträdare från syd."

Doha var en seger för de krafter som hade starka intressen i att undergräva de intressen som förelåg hos utvecklingsländerna - vilka utgör majoriteten av medlemmarna i Världshandelsorganisationen - genom att göra beslutsprocessen icke-transparent och odemokratisk.

Därför blir Doha ett misslyckande

Därför blir mycket troligt denna seger en pyrrhuseger för de stora handelsmakterna. Kombinationen av utvecklingsländernas förbittring underblåst av Doha-processen, en djup global konjunkturnedgång framkallad av den godtyckliga gemensamma integreringen av ekonomier genom utökad liberalisering av handel och finanser, och ett ökat motstånd från folkrörelserna

mot en globalisering styrd av bolagen, kan helt enkelt ta bort trovärdigheten och legitimiteten för institutionella pelare för frihandel såsom WTO.

Och utan trovärdighet och legitimitet kan inte institutioner, oavsett hur solitt de har framträtt, resa sig igen. Vid avslutningen av den fjärde ministerkonferensen tackade WTOs director general Mike

Moore delegaterna för att de "räddat WTO". Slutresultaten kan mycket väl istället bli en ökad tillbakagång för WTO.

Walden Bello är director vid Focus on the Global South, Bangkok, Thailand.

Anuradha Mittal är director vid Food First, Oakland, California.

Analys av slutdeklarationen från WTOs ministerkonferens i Doha

av Barry Coates

Inledning

(paragraferna 1-11)

Inledningen innefattar okritiska lovord om handelsliberalisering, utan att vidkännas de djupa problem som Uruguayrundan har inneburit för de fattigaste länderna. Den innefattar en framställning som åter framhåller regeringars rätt att reglera tillgången av tjänster. Detta saknar dock värde då inledningen på intet sätt är bindande, och denna framställning skulle dessutom "köras över" av de specifika bestämmelser som finns i avtalet om tjänstehandel (GATS).

Implementeringsfrågor

(paragraf 12)

Utvecklingsländerna presenterade 120 områden inför ministerkonferensen i Seattle vilka borde tagits upp som prioriterade frågor. Dessa innefattade problem som uppkommit, exempelvis utfästelser som inte förverkligats av de rika länderna eller problem för utvecklingsländer att genomföra dessa på grund av kapacitetsbrist eller på grund av områdenas kritiska påverkan på ländernas utveckling. Deklarationen innefattar några ytterligare hänsynstaganden i dessa frågor, några icke-bindande stödåtgärder för att utvecklingsländerna ska vara välvilligt inställda, men innefattar enbart smärre justeringar hur dessa överenskommelser ska förverkligas. Särskilt förpliktelsen att tillåta kvotfritt och tullfritt tillträde för export från utvecklingsländer har kvarstått som en ambition. Några länder såsom Nya Zeeland har infört detta - EU har bibehållit tillfälligt skydd för bananer och inhemsk produktion av socker och ris. Många andra länder har inte lyckats genomföra denna mångåriga överenskommelse, förutom den lilla andel av handel som LDC-länderna står för - i LDC-länderna bor ca 10 procent av världens befolkning men ländergruppen svarar enbart för 0,4 procent av världshandeln.

Förutom de pågående förhandlingarna om jordbruk, kommer det att bli förhandlingar om fiske och anti-dumpingregler (som del av "Subsidies and Countervailing Measures"), men dessa är bombarderade med förbehåll och avstigningsklausuler för industriländerna. Det ska förberedas en rapport om de återstående implementeringsfrågorna för diskussioner i slutet av år 2002, för eventuella åtgärder därefter. Ett problem är att utvecklingsländerna kommer att straffas dubbelt bara vad gäller deras medverkan i förhandlingar. Då utvecklingsländerna anser att bristen på konkreta åtgärder för att lösa dessa problem är en fråga med högsta prioritet framstår idén om en "utvecklingsrunda" löjeväckande och reser frågan om hur det egentligen står till med den brittiska regeringens och EUs utfästelser att utforma handelsregler som är rättvisare för de fattiga.

Jordbruk

(paragraferna 13-14)

Jordbruksförhandlingarna påbörjades i januari 2000 och pågår vidare. Den stora tvistefrågan i Doha var om EU skulle gå med på målet att "minska, med sikte på att fasa ut, alla former av exportstöd". I konferensens slutskede gick EU med på detta, men fick med förbehållet "att förhandlingarnas resultat inte ska dömas ut på förhand". Detta undergräver kraftfullt varje utfästelse om att öppna EUs jordbruksmarknad för export från tredje världen.

Tjänster

(paragraf 15)

Texten innefattar inte utvecklingsländernas förslag om att en grundläggande analys genomförs före några förhandlingar över huvud taget inleds (som anges i GATS-avtalet) och att datum för liberaliseringsförslag

fastställs. Uppmaningar till länder att öppna sina tjänstesektorer kommer att framläggas 30 juni 2002 och förslag från länder om liberalisering kommer att framläggas 31 mars 2003. Förhandlingarna om tjänster, i likhet med andra överenskommelser, kommer att slutföras 1 januari 2005. Detta är en mycket komprimerad tidtabell, som innebär att utvecklingsländer inte kommer att hinna genomföra nödvändiga analyser och konsultationer förrän de måste öppna tjänstesektorn för liberalisering. De utfästelser de gör kommer att vara helt oåterkalleliga i enlighet med de regler som återfinns i Artikel XXI.

I en annan del av Deklarationen (om WTO-regler), finns ett farligt nytt förslag om "minimering eller, lämpligt, borttagande av tullhinder och icke-tull hinder för miljövaror och -tjänster". Detta skulle inte bara innefatta miljömässigt skadliga tjänster såsom kärnavfallshantering, utan skulle också innefatta sådana tjänster som vatten. Det senare skulle kunna innebära utökade förpliktelser att öppna upp för vattenförsörjning och avfallshantering och andra motsvarande tjänster, som vanligtvis den offentliga sektorn står för i alla länder.

Förhandlingar om marknads- tillträde för icke-jordbruksprodukter (paragraf 16)

Avtalet lämnar vidare till nya förhandlingar om alla produkter, utan undantag. Det innefattar frågor av betydelse för utvecklingsländer såsom tulltarifftak och tariffeskalering, och "less than full reciprocity in reducing commitments" för utvecklingsländer och minst utvecklade länder. Men utvecklingsländerna anser att de inte borde avkrävas att ge upp sitt skydd för lokal produktion, då det är ett steg i deras utveckling och då de uppmärksammar att några av de mest omfattande tullskydden är vad de rika länderna använder sig av för att hindra export från tredje världen. Här innefattas inte det återkommande kravet från utvecklingsländerna om att först utvärdera deras försök med tullminskningar i enlighet med Uruguay-rundan innan de gör några nya överenskommelser.

TRIPS (paragraferna 17-19)

Deklarationen om TRIPS och folkhälsa bekräftar existerande överenskommelse som säger att TRIPS-avtalet "hindrar inte och ska inte hindra medlemmar från att vidta åtgärder för att skydda folkhälsan". Denna bekräftelse i deklARATIONEN var enbart erforderlig på grund av USAs aggressiva attacker på länders rättigheter att använda tillgängliga medel för att bekämpa hälsokatastrofer såsom HIV/AIDS. Utvecklingsländerna blev tvungna att använda lång tid för att klarlägga att existerande överenskommelse tillåter dem att göra detta. Emellertid råder fortfarande

tvivel om deklARATIONEN är fullt ut juridiskt påtvingande. Det gavs liten uppmärksamhet på andra problem med TRIPS-avtalet, inkluderande afrikanska staters förslag att stärka traditionella rättigheter över naturresurser och traditionellt kunnande mot biologiskt rofferi (såsom multinationella företags patenteringar av verksamma delar av växter som används av ursprungsfolk), att hindra patenter på liv, och ett tydligt uttalande att Biosafetyprotokollet (som tillåter länder att vägra införandet av genmanipulerat utsäde) har företrädare framför WTO-regler.

Investeringar och konkurrens (paragraferna 20-25)

MinisterdeklARATIONEN innefattar en komplicerad överenskommelse om att påbörja för-förhandlingar i båda områdena, men ett beslut om fullständiga förhandlingar måste tas på basis av consensus vid nästa ministerkonferens (om två år). Dessa överenskommelser har varit mycket kontroversiella, sedan de avvisats av utvecklingsländerna vid ministerkonferensen i Singapore 1996 (tillsammans med offentlig upphandling och handelslättnader, oftast refererade till som "Singaporefrågorna"). En arbetsgrupp tillsattes med förutsättningen att förhandlingar skulle påbörjas enbart på basis av consensus bland WTOs medlemmar. En sådan consensus existerar inte och dessa frågor borde aldrig ha tillförts agendan inför Qatar. Majoriteten av utvecklingsländerna har stenhårt motsatt sig förhandlingar i dessa frågor, och ansett att dessa enbart är intressanta för de transnationella företagen från den rika världen. Under en mycket orättvis förhandlingsprocess i Genève ignorerades uttalanden av mer än 90 utvecklingsländer mot igångsättandet av förhandlingar. EU gav extremt hög prioritet till dessa frågor - och i enlighet med förhandlare från andra länder, gavs dessa frågor högsta prioritet, tillsammans med jordbruksfrågor. I Doha övergavs dessa frågor inledningsvis men dök senare dramatiskt upp vid ministerkonferensens slutskede som acceptera eller förkasta frågor.

Transparens i offentlig upphandling och handelsprocedurer (paragraferna 26-27)

MinisterdeklARATIONEN innefattar en komplicerad överenskommelse om att påbörja för-förhandlingar inom båda områdena, men ett beslut om fullständiga förhandlingar måste tas på basis av consensus vid nästa ministerkonferens (om två år). Utvecklingsländerna anser att förhandlingar om offentlig upphandling har lite att göra med handel och hör inte hemma i WTO, och ingår inte i det mandat på vilket WTO upprättades 1995. Förhandlingarna begränsas till transparens i offentlig upphandling, ett synbart ofarligt steg, men utvecklingsländerna känner ändå oro för att detta ska

leda till förhandlingar om att öppna upp offentlig upphandling i utvecklingsländerna (något som ofta används som ett betydelsefullt medel för utveckling) till utländska transnationella företag. Detta är många industriländers mål. Än större angelägenhet är den potentiella användningen av transparens som ett medel där transnationella företag ges möjlighet att förändra offentlig upphandlingspolicy. Att börja förhandla om dessa frågor är som att balansera på en mycket smal lina.

WTO-regler (paragraferna 28-29)

Det finns en uppenbar utfästelse att förhandla om frågor som är viktiga för många länder, såsom att stoppa de rika ländernas missbruk av anti-dumpingregler. Emellertid innehåller deklarationen ett förbehåll som säger att det kommer att genomföras förhandlingar "som bevarar grundkoncepten, principer och effektivitet i dessa avtal och deras instrument och mål". Detta gör i praktiken sådana förhandlingar maktlösa.

Miljö (paragraferna 31-33)

Deklarationen innefattar förhandlingar om multilaterala miljöavtal (MEAs). Emellertid finns också här förbehåll. Texten innehåller framställningen "förhandlingarna ska inte vara till WTO-reglernas förfång för någon medlem som inte anslutit sig till MEA i frågan". Det ger USA en undantagsmöjlighet vad gäller avtal de inte ställt sig bakom, såsom Kyoto-protokollet om klimatförändringar och protokollet om biologisk mångfald. Det uppmuntrar också medlemmar att inte ställa sig bakom multilaterala miljöavtal, för att därigenom kunna dra fördelar av internationella åtgärder utan att de själva binds upp utav någon av dessa bestämmelser. Det kommer att bli förhandlingar om fiskesubsidier som har orsakat omfattande problem för samhällen och mindre fiskeenheter i utvecklingsländer. Emellertid finns det återigen förbehåll. Förhandlingarna syftar enbart till "att klargöra och

stärka WTO-regler om fiskesubsidier" utan att försöka stoppa dess utövande av EU som åderläter fiskevattnen i Västafrika och andra områden.

Kommittén om handel och utveckling kommer att fortsätta sitt arbete om TRIPS och märkningssystem.

Arbetsprogram (paragraferna 45-52)

Agendan för handelsrundan förväntas vara avslutad om tre år. Det är en mycket kort tidsperiod som ges den omfattande agendan och erfarenheterna visar att den senaste rundan med handelsförhandlingar (Uruguayrundan) tog åtta år. Utvecklingsländerna har återigen sagt att de inte kan förbinda sig till ett massivt nytt arbetsprogram, särskilt inte när många av de fattigaste länderna genomlever ekonomiska kriser. Löftena från rundor om kapacitetsförstärkning kom i avsnittet om minskade biståndsbudgetar och påminde om tidigare brutna löften. Pengar kommer enbart att tillföras andra områden, såsom hälsovård och utbildning. Kapacitetsförstärkning kräver förhandlingar under många år, och innebär anställning av personal, utbildning och anskaffande av nödvändig expertis. Den omfattande agendan och bristen på kapacitet innebär att åtaganden kommer att göras utan nödvändig forskning, analys och samråd med myndigheter.

Trycket på dem är utökat genom upprättandet av en ny kommitté för att övervaka förhandlingarna och för att föra samman de olika frågorna till ett enda paket. Som vi sett i Doha, är det extremt svårt för utvecklingsländer att ta avstånd från ett helt paket av åtgärder och chansa på att det multilaterala handelsystemet kan skydda dem från att bli de ledande handelsnationernas måltavla. I Doha, som vid tidigare överenskommelser, framgick tydligt att detta kunde uppnås genom orättvisa multilaterala processer såväl som genom bilaterala åtgärder. Det finns ingen överenskommelse i deklarationen om en "genomgripande och radikal reformering" av WTO, såsom efterfrågades i Seattle.

Barry Coates är director vid World Development Movement, London.

